

Drugi dan: Ti si nepovjerljiv prema Bogu

69. Pogled u tvoju životnu povijest možda te je naveo na misao: imam ipak razloga da budem nepovjerljiv prema Bogu! Zašto sve to dopušta? Zašto je moj život od početka pod utjecajem negativnih utjecaja?

I biblijski pisci su mislili o tim pitanjima. Oni pri tom polaze od iskustava koja su imali sa sobom i sa svojom okolinom. Ona se bitno ne razlikuju od iskustava koje ima svaki čovjek. Biblijski izvještaj o istočnom grijehu, o *početku* nepovjerenja prema Bogu, ne opisuje stoga samo jedinstveni događaj, nego temeljni stav svakog čovjeka: nepovjerenje prema Bogu je djelotvorno u svakom čovjeku, obilježuje povijest čovječanstva od početka i "baštini se" od pokoljenja na pokoljenje.

Novi zavjet s tim u vezi govori o "grijehu svijeta", a crkveno učiteljstvo o "istočnom grijehu".

„Jahve, Bog, uzme čovjeka i postavi ga u edenski vrt da ga obrađuje i čuva. Jahve, Bog, zapovjedi čovjeku: »Sa svakoga stabla u vrtu slobodno jedi, ali sa stabla spoznajе dobra i zla da nisi jeo! U onaj dan u koji s njega okusiš, zacijelo ćeš umrijeti!« Zmija bijaše lukavija od sve zvjeradi što je stvorio Jahve, Bog. Ona reče ženi: »Zar vam je Bog rekao da ne smijete jesti ni s jednog drveta u vrtu?« Žena odgovori zmiji: »Plodove sa stabala u vrtu smijemo jesti. Samo za plod stabla što je nasred vrta rekao je Bog: 'Da ga niste jeli! I ne dirajte u nj, da ne umrete!'« (Post, 2,15; 3,1-3.).

1. Što stoji u tekstovima?

70. Izvještaj o plodnom "vrtu", o zemaljskom raju, opis je povjerljivog odnosa između Boga i čovjeka: Bog je čovjeku – za razliku od životinja – dao dar *slobode*. Bog je htio stupiti u osobni odnos s čovjekom. Stoga ga je osposobio za slobodni i povjerljiv odgovor na njegovo priklanjanje. No ova sloboda uključuje i *moćnost* nepovjerenja prema njemu:

Kad čovjek ne bi mogao biti nepovjerljiv prema Bogu, njegovo povjerenje ne bi bilo slobodno, nego prisilno.

Time je Bog ujedno ušao u "rizik" da čovjek i zloupotrijebi svoju slobodu i od njega se udalji. Bog je stoga dao čovjeku zapovijed upozorenja: ne prepusti se nikada nepovjerenju prema meni! To je zorno prikazano u slici "stabla spoznajе dobra i zla":

„Dobro“ je povjerenje prema Bogu, „zlo“ je nepovjerenje prema njemu.
"Sredina" vrta, središte odnosa prema Bogu je povjerenje prema njemu!

71. Biblijski izvještaj o prvom grijehu opisuje veoma brižno put od mogućeg do stvarnog nepovjerenja prema Bogu. Zmija, slika opasne i podmukle moći zla, pita: "Zar vam je Bog rekao da ne smijete jesti *ni s jednog* drveta u vrtu?" (Post 3,1).

Tumačitelji Biblije jednodušno kažu da je u ovom pitanju zmije skriveno sudbonosno *pretjerivanje*. Bog je naime rekao: samo s *jednog* stabla u vrtu ne smiješ jesti! Zmija zna da će tim pretjerivanjem Božje zapovijedi kod žene probuditi utisak da je Bog tvrd, tiranin i zavidan (Post 3,4 sl): On stvara za čovjeka divan vrt, ali mu zabranjuje da uživa od stabala i želi mu tako oduzeti svaku radost života.

Ova kriva slika o Bogu mora probuditi *nepovjerenje* prema njemu: možda je Bog posve drugačiji, nego se očituje; možda on i nije dobar i onaj koji ljubi, nego zloban Bog koji čovjeka podčinjava i sprečava mu upotrebu njegove slobode:

1. Nepovjerenje; prema Bogu je izvor svakoga grijeha.
2. Grijeh je poremećaj odnosa prema Bogu.

Biblija polazi odatle da se nepovjerenje prema Bogu baštini od jednog pokoljenja na drugo. Time je odnos pojedinca prema Bogu u temelju poremećen. Posljedica je toga da neovisno o Bogu teži za vlašću, moću, uživanjem, kako pokazuje tekst iz prve Ivanove poslanice. To opet ima za posljedicu ometanje ljudskih uzajamnih odnosa kao i pojedinca prema samome sebi. Čovječanstvo koje se odvratilo od Boga Novi zavjet naziva također "ovaj svijet" (usp. 1 Iv 1,9 sl.29; 12,31).

2. Značenje za nas

72. Za shvaćanje biblijske prapovijesti važno je razmisliti odnos nepovjerenja i slobode u *međuljudskim* odnosima. Uzmimo jednostavan primjer: netko ti je nešto obećao, što je za tebe veoma važno, neku pomoć, potporu. Pun povjerenja očekuješ da on održi svoju riječ. Tvoje povjerenje je ipak nužno praćeno i sumnjom, brigom, nepovjerenjem: ti ne možeš raspolagati tuđom slobodnom odlukom. Možda će on drugačije postupiti, nego li je obećao! Ako ti ipak "vjeruješ", *nadvladavaš svoje nepovjerenje* i čekaš u strpljivosti na ostvarenje njegova obećanja. Ti bi mogao, kad bi htio, prepustiti se svojoj sumnji i svojem nepovjerenju. Ali tada riskiraš poremećaj odnosa prema drugome.

Dublje (podsvjesne) razine ljudske slobode objašnjava sljedeći primjer: kada si muž i žena naizmjenice dadu ženidbeni pristanak (njemački izraz za "vjenčati se", "sich trauen", znači: dati povjerenje), tada je to čin dubokog *povjerenja* jednog drugome: oni si obećavaju vjernost i trajnu naklonost, u svakoj situaciji, dok ih smrt ne odijeli. U pozadini tog pristanka uvijek ipak vreba zabrinuto i sumnjičavo pitanje: hoće li drugi zaista u svakoj prigodi ostati uz mene, hoće li mi ostati vjeran? Nitko ne može raspolagati slobodom drugoga i prisiliti ga na trajnu naklonost. Sumnja i nepovjerenje često su *podsvjesni*, ali upravo stoga tim djelotvorniji. U mjeri u kojoj im se jedan sudionik posve prepusti, on razara temelj odnosa.

73. Slično vrijedi i za odnos prema Bogu: on ti je obećao naklonost i vjernost i po krštenju ti darovao novu, milosnu slobodu da mu se obratiš i da mu u svakoj situaciji iskažeš povjerenje. Ali i u kršteniku ostaje djelotvoran duboko skriven poticaj da se nema povjerenja prema Bogu i da se osigura protiv njega osobnim grijehom. To možeš na samome sebi jasno zapaziti (usp. gore 1 Iv 2,16 kao i Mk 7,21).

Vjera je od Boga darovano milosno povjerenje, čijom snagom možeš nadvladati poticaj na nepovjerenje prema Bogu.

3. Što moram činiti?

74. Zapitaj se danas, kako stoji s tvojim povjerenjem prema Bogu. Da li je za tebe Bog doista doista doista Bog, ako postoje patnje koje započinju već rođenjem; ako dopušta prirodne katastrofe, ratove, podjarmljivanje i mučenje; ako mnogi ljudi nemaju što je nužno za život? Da li je Bog možda drugačiji nego nam se u Bibliji pokazuje?

Vjeruješ li Božjem obećanju da će u svakoj situaciji biti tvoj pomoćnik i Spasitelj? Pojavljuju li se povremeno iz tvoje dubine upozorenja koja su utemeljena u negativnom iskustvu s drugim ljudima: nemaj povjerenja ni u koga, pa ni u Boga!

Zabilježi u svoj duhovni dnevnik, zašto sumnjaš u Božju dobrotu i nemaš povjerenja u njega. U ovom hodu s Bogom pozvan si u slobodi osobno obnoviti svoju krsnu vjeroispovijest. Svoje odreknuće od Sotone mogao bi i ovako formulirati:

Bože moj odričem se nepovjerenja prema tebi.